

ОЦІНКА ПРИБУТКОВОСТІ АКТИВІВ НА ОСНОВІ ВИЗНАЧЕННЯ ДЖЕРЕЛ ЇХ ФОРМУВАННЯ

*А.А. Мещеряков, канд. екон. наук, доц.,
Українська академія банківської справи НБУ*

В сучасних теоріях управління банком значна увага приділяється концепції “центрів прибутку”, тобто підрозділів банку, що реалізують конкретні послуги та забезпечують дохід. Незважаючи на те, що кожен підрозділ банку має певну незалежність у реалізації своїх послуг, багато з них знаходяться у єдиному технологічному ланцюжку підготовки та продажу послуги. Це, в першу чергу, стосується послуг банку, пов’язаних з перерозподілом грошових коштів в економіці. Процес надання банківських кредитів в усіх його формах тісно пов’язаний з процесом акумуляції грошових коштів шляхом залучення різних видів депозитів. При цьому підрозділи, що займаються переважно формуванням ресурсної бази (наданням пасивних послуг), не отримують процентного доходу, але виплачують вкладникам певні суми за кошти, передані банку у тимчасове користування.

У зв’язку з цим необхідно визначити механізм розподілу отриманих банком процентних доходів між підрозділами, що акумулюють та розміщують вільні грошові залишки.

При визначенні напрямку руху внутрішньобанківських грошових потоків будемо користуватися наступними підходами.

1. Підрозділи, що виконують активні та активно-пасивні операції, компенсують ресурсним підрозділам фактичну суму їх процентних витрат, виходячи з обсягу використаних коштів.
2. Підрозділи, що виконують активно-пасивні операції, залучають кошти у ресурсних підрозділів при недостатності власних пасивів.
3. Пріоритетність напрямків використання певних ресурсів при формуванні певних активів може змінюватись залежно від ринкової ситуації та можливостей банку, враховуючи норми ризику та ліквідності.

На першому етапі розрахунку збираємо дані про середньомісячні обсяги залучення та розміщення коштів, відповідно про їх вартість та прибутковість, а також про різницю між залученням та розміщенням по окремим напрямкам роботи банку.

Виходячи з того, що нестача ресурсів за одними напрямками роботи банку повинна компенсуватися за рахунок ресурсів, акумульованих по іншим напрямкам, визначаємо які кошти були задіяні для покриття активів не повністю забезпечених власними джерелами.

Знаючи пасиви яких підрозділів та в якій сумі використовувалися у кожному з активів, визначаємо, які процентні видатки повинні бути компенсовані.

Розрахувавши суми внутрішньобанківських процентних витрат та знаючи фактично проведені оплати залучених ресурсів, визначаємо підсумкові фактичні доходи та видатки підрозділів банку.

Внаслідок такого внутрішнього перерозподілу зміняться доходи та видатки підрозділів, що виконують активні та активно-пасивні операції.

Ресурсним підрозділам компенсується вартість залучення коштів, використаних у активах, але для отримання прибутку вони повинні розвивати додаткові послуги клієнтам та отримувати комісійний дохід.

Мещеряков А.А. Оцінка прибутковості активів на основі визначення джерел їх формування [Текст] / А.А. Мещеряков // Вісник Української академії банківської справи. - 2005. - № 2. - С. 52-55.